

Kleine shovel

Goedgekeurd door Sociale Partners

Getoetst door Inspectie SZW

De meest voorkomende gevaren bij het werk met een kleine- of minishovel (breedte is 1,3 meter of kleiner) zijn: aanrijdingen, afvallende lading en kantelgevaar. Kantelgevaar ontstaat vooral bij het rijden met een geheven bak of het hijsen van loshangende lasten. Als de spoorbreedte kleiner wordt, neemt het kantelgevaar toe.

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ De werkplek en werkomgeving zijn zo veilig en gezond mogelijk.
- ✓ De shovel is veilig en wordt conform de gebruikshandleiding gebruikt en onderhouden.
- ✓ De medewerkers zijn voldoende deskundig en geïnstrueerd.
- ✓ De leiding houdt toezicht op de naleving van de gemaakte afspraken.

Maatregelen

- Werk met een CE-gemarkeerde machine, inclusief documentatie en gebruikshandleiding.
- Zorg dat de shovel is voorzien van een veiligheidscabine, een veiligheidsframe of een veiligheidsbeugel om te voorkomen dat de bestuurder bij het kantelen onder de shovel terecht komt. Zorg dat de shovel is voorzien van een veiligheidsgordel.
- Voer dagelijkse en periodieke controle en onderhoud uit volgens de gebruikshandleiding.
- Zorg dat de machinist een aantoonbare opleiding of instructie heeft gehad.

Checklist

- Heb ik een T-rijbewijs?
- Heb ik een [aantoonbare instructie](#) gehad voor het werken met deze shovel?
- Beschik ik over een goedgekeurde machine?
- Is de shovel voorzien van een veiligheidscabine, -frame of beugel?
- Gebruik ik de veiligheidsgordel om te voorkomen dat je klem komt te zitten als de machine kantelt?
- Kan ik in deze omgeving veilig werken?
- Weet ik welke lasten ik kan tillen?
- Ook bij sturen in uiterste stand?
- Werkt de verlichting bij rijden op de openbare weg?
- Zijn spiegels en verlichting schoon?
- Zijn omstanders op veilige afstand?
- Eén keer nee? Bel je leidinggevende! (als je het zelf niet kunt oplossen)

Toelichting op de maatregelen

Organisatie en voorbereiding

- Gebruik zo mogelijk een shovel met een normale spoorbreedte (groter dan 1,3 m). Deze is stabielere dan de veelgebruikte smalspoorshovel.
- Kies waar mogelijk voor een wielbestuurde machine. Deze is stabielere dan een machine met een knikstuur.
- Voorkom het kantelen van de machine:
 - Zorg dat bij het heffen de machine vlak staat.
 - Zorg dat de ondergrond voldoende draagkrachtig is.
 - Gebruik rijplaten bij een slappe ondergrond.
- Zorg dat op machines met rolbeugel, zonder gesloten veiligheidscabine of zonder gesloten deuren of zijbeugels altijd de

veiligheidsgordel gedragen wordt.

- Voorkom dat er personen in de werkzone aanwezig zijn.
- Zorg dat machines die op een aanhanger of dieplader vervoerd worden, goed vastgezet worden. Raadpleeg: [Zekeren van zwaar materieel](#).

Gereedschap, machines en apparaten

- Zorg dat de shovel is voorzien van:
 - een veiligheidsdak, -beugel of -cabine.
 - een veiligheidsgordel op de stoel.
 - een goed leesbare aanduiding van de bedrijfslast te lezen vanaf de bestuurderszitplaats.
 - bij de machine passende verwisselbaar uitrustingsstukken. Een te grote bak monteren betekent een groter kantelgevaar of het bezwijken van de constructie.
 - een claxon en een akoestische achteruitrijdsignalering. Zorg dat deze signalering 's nachts uitgeschakeld kan worden waarbij een optisch waarschuwingssignaal de functie overneemt.
 - (dodehoek)spiegel(s) op de machine voor een zo goed mogelijk zicht naar achteren.
- Zorg voor afscherming van uitstekende of scherpe delen van bak of palletvork. Deze afscherming wordt niet altijd meegeleverd, maar is wel verplicht bij rijden op de openbare weg.
- Onderhoud de machine zoals aangegeven in de gebruikershandleiding.
- Voorkom gebruik van een machine met een verbrandingsmotor in binnenruimten. Gebruik daar een elektrische variant.
- Laat de machine minimaal eenmaal per jaar keuren. Raadpleeg [Machineveiligheid algemeen](#) / onderhoud en keuring van machines.
- Bij hijsen van lasten:
 - Zorg voor goedgekeurde stropen, kettingen en haken, die geschikt zijn voor de te hijsen last.
 - Zorg voor een goed leesbare aanduiding die de werklast van deze middelen vermeldt.
 - Laat deze middelen minimaal jaarlijks keuren.

Opleiding en instructie

- Vanaf 1 juli 2015 is het verplicht om een T-rijbewijs te hebben bij het besturen van een shovel op de openbare weg. [Meer informatie](#).
- Zorg dat de machinist voldoende praktijktraining en een aantoonbare [aantoonbare instructie](#) heeft gevolgd.
- Instrueer de medewerkers aantoonbaar en in begrijpelijke taal over de gevaren van het werk en over de te nemen maatregelen
- In de instructie moet **minimaal** het volgende aan de orde komen. Staat ook in [de bijlage die je kan printen](#):
 - De gevaren van het werken met de shovel:
 - Aanrijdingen
 - Kantelen
 - Afvallende lading
 - Veiligheidsvoorzieningen (zoals veiligheidscabine, - frame of -beugel) en de veiligheidsgordel.
 - De gebruikershandleiding van de machine.
 - Welke verwisselbare uitrustingsstukken (bak, palletvork, e.d.) gebruikt mogen worden.
 - Welke lasten getild kunnen worden en onder welke voorwaarden. Dat staat in de tabel met de maximale bedrijfslast. Deze moet je duidelijk kunnen lezen vanaf de bestuurderszitplaats.

- Bij het hijsen:
 - Niet rijden met een big-bag hangend aan de lussen(kantelgevaar!).
 - Zet deze voor transport altijd op een pallet.
 - Gebruik alleen onbeschadigde goedgekeurde stroppen, kettingen en haken, die geschikt zijn voor de te hijsen last.
 - Bij het knikken met geheven last kan de machine gemakkelijk omvallen.
 - Bespreek ongevallen en bijna-ongevallen om van te leren.
 - De invloed van een slappe bodem op de stabiliteit van de shovel.
 - Het gebruik van schotten of rijplaten.
 - Hoe voorkom je dat er personen in de werkzone aanwezig zijn.
 - Welke regels er gelden als er personen in de werkzone aanwezig zijn.
 - Nooit personen met de machine omhoog tillen. Dit is levensgevaarlijk en niet toegestaan.
 - Geen tweede persoon mee laten rijden.
 - Gebruik van (dodehoek)spiegels op de machine voor goed zicht naar achteren.
 - Akoestische of optische signalering bij achteruit rijden.
 - Zekeren van de shovel bij transport: Raadpleeg [Zekeren van zwaar materieel](#)
 - Bij het rijden over de openbare weg:
 - T- rijbewijs (moet je bij je hebben)
 - Afschermen scherpe delen (punten van de bak, palletvorken, enz.)
 - Houd de vork of bak in de lage stand, maar niet te laag, anders wordt het wegdek of een verkeersdrempel geraakt bij het 'stuiteren' van de machine.
 - Zorg dat de verlichting werkt en goed zichtbaar is.
 - Reinig de spiegels tijdig
 - T-rijbewijs bij je hebben.
 - Bij het verlaten van de machine:
 - Plaats de bak in de laagste positie, iets voorover.
 - Zet de motor af.
 - Trek de bedrijfsrem aan.
 - Haal de sleutel uit het contactslot.
 - Spring niet van de machine, gebruik de treden.
 - Afspraken over het niet gebruiken van alcohol en drugs.
 - Geen dieselmotor in een besloten ruimte in verband met kankerverwekkende stoffen in de rook/roetdeeltjes. Bovendien zijn er steeds meer elektrische shovels beschikbaar.
 - Melden als er medicijnen gebruikt worden die de reactiesnelheid kunnen beïnvloeden.
 - Checklist dagelijkse praktijk (LMRA of Last Minut Risc Analyse) , zoals in de checklist boven omschreven.
 - Wat te doen als gevaren ontstaan doordat het werk afwijkt van normaal of van wat afgesproken is.
 - Informeer jouw leidinggevende over de defecten van de machine.
- Check of men de instructie begrepen
 - Zie erop toe dat jeugdigen (16 en 17 jaar) alleen onder deskundig toezicht werken. [Meer informatie.](#)
 - Zorg voor een Nederlandse gebruikshandleiding.

Wat u verder nog moet weten

- Voor transport op een aanhanger of bedrijfswagen; raadpleeg [Zekeren van zwaar materieel \(bijlage 3 van Beladen van](#)

[aanhangwagen en bedrijfswagen](#)).

- Instructie en presentielijst - [Werken met de Kleine Shovel](#)